

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

2-SON OILAVIY TIBBIYOT VA ICHKI KASALLIKLAR KAFEDRASI

«TASDIQLANDI»

«O'quv ishlari bo'yicha prorektor

Boymuradov Sh.A.

« _____ »

**AMBULATOR-POLIKLINIK TERAPIYA
FANINING ISHCHI O'QUV DASTURI
(6-kurs, 11-12-semestr)**

Ta'lim sohasi: 510000 - Sog'liqni saqlash
Ta'lim yo'nalishi: 5510100 - Davolash ishi
5111000 - Kasb ta'limi (5510100-Davolash ishi)

Toshkent -2023

Fanning ishchi o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining "25.04.2019 yil" dagi 107-sonli buyrug'i bilan (buyruqning 2-ilovasi) tasdiqlangan "Terapiya" fan dasturi asosida tayyorlangan.

Fanning ishchi o'quv dasturi Toshkent tibbiyot akademiyasi Ilmiy kengashi tomonidan 2023 yil 26 iyun "12"-sonli bayonnoma bilan tasdiqlangan

Tuzuvchilar:

Axmedov X.S. - TTA, 2-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklar kafedrasi mudiri, t.f.d., prof
Abduraxmanova N.M. - TTA, 2-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklar kafedrasi dotsenti, t.f.d.

Taqrizchilar:

Tashqi taqrizchi:

Sh.S. Abdullaev - TPTI ichki kasalliklar, nefrologiya va gemodializ kafedrasi dotsenti, t.f.d.

Ichki taqrizchi:

A.A. Xamraev - TTA 2-sonli ichki kasalliklar va endokrinologiya kafedrasi mudiri, prof.

2-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklar kafedrasi mudiri, t.f.d.

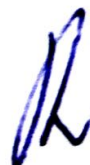
X.S. Axmedov

2-son davolash fakulteti dekani

A.A. Inazarov

O'quv uslubiy bo'lim boshlig'i

F.X. Azizova

1.O‘quv fani o‘qitilishi bo‘yicha uslubiy ko‘rsatmalar

“Ambulator-poliklinik terapiya” fani talabalarni zamonaviy texnologiyalar va adabiyotlardan foydalangan holda amaliy va mustaqil ilmga, ko‘nikmalarga bo‘lgan zaruriy talablarni, bilimni baholashning nazorat usullarini aniq ko‘rsatib beradi hamda umumiy amaliyot shifokorlarida klinik fikrlash, kasallik va uning belgilarini asoslash bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarini shakllantirish, shu jumladan: talabalarga sindromal yondashgan holda kasalliklarni o‘z vaqtida va erta tashhislashni o‘rgatish, talabalarga ma’lum sindrom bilan kechuvchi kasalliklarni qiyosiy tashhislashni o‘rgatish, muhim bilim va amaliy ko‘nikmalarni yanada mukammallashtirish (ma’lumot yig‘ish, bemor muammosini aniqlash va ob’ektiv ko‘rik, shuningdek laborator-asbobiy tekshiruv usullarini asosli tavsiya etish, maslahat berish ko‘nikmalari, talabalarga bemorlarni olib borish taktikasini asosli tanlashni o‘rgatish, talabalarga maqsadli davolash-profilaktika chora-tadbirlarini amalga oshirishni o‘rgatish, talabalarga qishloq vrachlik punkti, qishloq oilaviy poliklinika (QVP/QOP) va oilaviy poliklinika (OP) sharoitida dispanser kuzatuv va monitoring printsiplarini o‘rgatish vazifalarini bajaradi.

Fanning maqsadi

Terapiya fanlarini o‘qitishdan **maqsad** - nazariy, uslubiy va amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirish yo‘li bilan talabani mustaqil faoliyatga tayyorlash, nazariy va klinik fanlarni o‘zlashtirish uchun zarur poydevor bilimlarni shakllantirishdir.

Fanni vazifasi:

- terapiya fanidan nazariy bilimlarni o‘rgatish;
- sog‘lom turmush tarzini targ‘ibot qilishni;
- amaliy ko‘nikmalarni bajarish darajasiga qadamma-qadam o‘rgatish;
- eng ko‘p uchraydigan kasalliklarni kelib chiqish asoslarini o‘rgatish;
- kasalxonagacha bo‘lgan davrda umumiy tashhislash tamoyillari, kasallikni klinik ko‘rinishi, laborator va instrumental tekshiruv usullari, davolashi, rehabilitatsiyasi, kasalliklarni oldini olish (profilaktika) usullarini o‘rgatish va ko‘nikmalarini hosil qilish;
- Sog‘liqni saqlash birlamchi bo‘g‘inida asosiy bilim, shifokor yordamini ko‘rsata olish ko‘nikmalarini: erta tashxis, qiyosiy tashxis, profilaktika va bemorlarni olib borish taktikasini o‘z ichiga oluvchi umumiy amaliyot shifokori kvalifikatsion tavifnomaga “Davolash ishi” ixtisosligi talablariga javob beruvchi UASh tayyorlash.

Fan bo‘yicha talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalariga quyidagi talablar qo‘yiladi.

Talaba:

- Oilaviy tibbiyot asoslari, tamoyillari va falsafasi, aholi orasida keng tarqalgan kasalliklarni oldini olish, o'z vaqtida tashxislash va davolash tamoyillari, sog'liqni saqlash tizimi birlamchi bo'g'inida olib borish tamoyillari to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi;***

- maslahat berish tamoyillarini;

- ma'lum bir sindrom bilan kechuvchi kasalliklarni va ularning o'ziga xos kechish hususiyatlarini;

- ma'lum sindrom bilan kechuvchi xavfli kasalliklarni va ularning o'ziga xos kechish hususiyatlarini;

- QVP/QOP yoki OP sharoitida olib borishni talab etuvchi holatlarni (OSH kvalifikatsion xarakteristikasiga mos ravishda);

- tor doiradagi mutaxassis konsultatsiyasi yoki kasalxonaga yo'llanma berishni talab etuvchi holatlarni (UASh kvalifikatsion xarakteristikasiga mos ravishda);

- QVP/QOP yoki OP sharoitida o'tkazishni talab etuvchi zaruriy tekshiruv usullarini (UASh kvalifikatsion xarakteristikasiga mos ravishda);

- keng tarqalgan kasalliklarning asosiy klinik ko'rinishlarini;

- ma'lum bir sindrom bilan kechuvchi kasalliklarni tashhislashdagi asosiy mezonlari va ichki a'zolar zararlanish simptomlarini;

- dalillarga asoslangan tibbiyot tamoyillari bo'yicha kasallikni davolash usullarini (nomedikamentoz va medikamentoz)

- QVP/QOP yoki OP sharoitida birlamchi, ikkilamchi va uchlamchi profilaktika tamoyillarini;

- QVP/QOP yoki OP sharoitida bemorlarni olib borish (shu bilan bir qatorda, tor doiradagi mutaxassis ko'rigi va statsionar davolanishdan so'ng olib borish), dispanser kuzatuv va reabilitatsiya tamoyillarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;***

- talaba Bemorlarni mustaqil qabul qilish va maslahat berish;

- tibbiy etika va deontologiyaga amal qilish, shaxslar aro muloqot ko'nikmalarini qo'llash;

- bemorning hayot sifatiga ta'sir qilgan asosiy muammosini aniqlash maqsadida anamnez yig'ish va bemorlarda fizikal tekshiruvni (umumiy ko'rik, palpatsiya, perkussiya, auskultatsiya) o'tkazish;

- asosiy sindrom (muommoni) va xavf omillarini aniqlash;

- anamnez va ob'ektiv ko'rikka asoslangan holda dastlabki tashhisni qo'yish;

- maqsadga yo'naltirilgan tekshiruvlar rejasini tuzish va ularning natijalarini tahlil qilish;

- kasallikni qiyosiy tashhislash va yakuniy tashxis qo'yish;

- bemorni olib borish taktikasini to'g'ri tanlash;

- shoshilinch holatlarda shifoxonagacha bo'lgan yordamni ko'rsatish va ratsional davolash tamoyillarini qo'llash;

- QVP/QOP yoki OP sharoitida bemorlarni monitoringi va dispanser ko'rikdan o'tkazish;

- mehnatga layoqatlilikni aniqlash (vaqtinchalik va turg'un) va tibbiy hujjatlarni rasmiylashtirish;
- bemorlar rehabilitatsiyasini o'tkazish va sanator-kurort davoga yuborish;
- QVP/QOP yoki OP sharoitida profilaktik, sog'lomlashtiruvchi, sanitar-gigienik chora-tadbirlarni o'tkazish;
- EKG olish texnikasi va interpritatsiyasini o'tkazish;
- pikfloumetriya o'tkazish;
- tonometriya o'tkazish;
- ta'siri isbotlangan preparatlarni tanlash;
- olib borilgan davo samaradorligini nazorat qilish;
- ekstragenital kasalligi bor homilador ayollarga tibbiy-sanitar yordamni ko'rsatish;
- sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish (xavf guruxi va aholi bilan ishlash).
- ilmiy adabiyotlardan, internet tarmog'idan foydalanish va referat hamda ilmiy tezis, maqolalar yozish;
- o'z fikr-mulohaza va xulosalarini asosli tarzda aniq bayon eta olish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*

O'quv yili uchun taqsimlangan soatlar:

Yo'nalish (fakultet)	Umumiy yuklama	Auditoriya soati				Mustaqil ta'lim	Nazorat turi
		ma'ruza	Amal.mashg. (seminar)	Klinik o'quv amal.	Lab.mashg' .		
2-son Davolash	410	24	94	120	0	172	YaN: OSKI+ Test
Tibbiy-pedagogika	410	24	94	120	0	172	YaN: OSKI+ Test

2. Ma'ruza mashg'ulotlari

No	Ma'ruza mavzusi	Soatlar
1	Oilaviy tibbiyot asoslari. Oilaviy tibbiyot tarixi. O'zbekistonda rivojlanish. Oilaviy shifokorni ishlash tamoyillari. O'zaro muloqot asoslari.	2
2	Ko'krak qafasidagi og'riq sindromi. Ko'krak qafasidagi koronarogen og'riqlar differensial tashxisi. YUIK, MI kechish xususiyatlari. Davolash. Profilaktika. OSH taktikasi.	2

3	Arterial gipertenziya va bosh og‘rig‘i sindromi. Arterial gipertenziyalarda differensial tashxis. Profilaktika. OSH taktikasi.	2
4	Bronxoobstruktiv sindrom. Bronxoobstruktiv sindromda differensial tashxis. Balg‘amli yo‘tal va qon tuflash sindromi. Balg‘amli yo‘tal va qon tuflash sindromini qiyosiy tashxislash. Profilaktika. OSH taktikasi.	2
5	Shish sindromida differensial tashxis. Surunkali yurak yetishmovchiligini zamonaviy davolash usullari. Profilaktika. OSH taktikasi.	2
6	Bo‘g‘im sindromi. Bo‘g‘im sindromida differensial tashxis. Davolashga individual yondoshish. Profilaktika. OSH taktikasi.	2
7	Gepatomegaliya va sariqlik sindromi. Gepatomegaliya va sariqlik sindromida differensial tashxis. Profilaktika. OSH taktikasi.	2
8	Patologik siydik cho‘kmasida differensial tashxis. Proteinuriya, leykotsituriya, gematuriya, tsilinduriya va boshqalar bilan kechadigan kasalliklarning differensial tashxisoti. Profilaktika. OSH taktikasi.	2
9	Gerontologiya i umumiy geriatriya. Qariyalar muammolari. Qariyalarda ichki kasalliklar kechish muammolari va xususiyatlari. Ushbu kategoriya bemorlari bilan ishlash tamoyillari. OSH taktikasi	2
10	Aritmiya sindromi. Differensial diagnostika. Davolash. To‘satdan o‘lim. Sabablari. Profilaktika. OSH taktikasi.	2
11	Kardiomegaliya va yurakdagi shovqin sindromi. Kardiomegaliya va yurakdagi shovqinlar differensial diagnostikasi. Profilaktika. OSH taktikasi	2
12	Isitmalash sindromi. Noaniq etiologiyali isitma. Profilaktika. OSH taktikasi	2
	Jami	24 soat

Ma’ruza mashg‘ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyalarda akademik guruhlar oqimi uchun o‘tiladi.

3. Amaliy mashg‘ulotlar

№	Amaliy mashg‘ulot mavzulari	Dars soatlari xajmi	
		Nazariy	Amaliy
Statsionar terapiya			

1	Oilaviy tibbiyot asoslari. Oilaviy shifokor (OSH) vazifalari. Ishlash xususiyatlari. Tibbiy hujjatlar. Jamiyatning jalb etilishi. Bemor va shifokor huquqlari. UASH faoliyatida etika va deontologiya. Muloqotga ta'sir qiluvchi omillar. Muloqotdagi qiyinchiliklar. SHaxslararo muloqot. Amaliy maslahatlar. Konsultatsiya. Konsultatsiya turlari. Konsultatsiya prinsiplari. Bemorning o'z salomatligiga javobgarligi.	3 (2/1)	3
2	OSH amaliyotida differensial diagnostika. Taxminiy tashxis. Statsionar va ambulator sharoitda klinik tashxisni shakllantirish. Ichki kasalliklar tashxisotida dshiagnostik xatolar sabablari va xarakteri. Xavfli kasalliklar xaqida tushuncha. Imitator kasalliklar. Psixik buzilishlar va simulyasiya. SHifokor faoliyatida polipragmaziya.	3	3
3	Balg'am ajralishi bilan kechuvchi yo'tal sindromi. Kasalxonadan tashqari va kasalxona ichi pnevmoniyalarini taqqoslama tashxislash. Turli etiologiyali zotiljamlar (bakterial, virusli, mikoplazmozli). Pnevmoniya aniqlanganda OSH taktikasi. COVID-19dagi zotiljam kechishi xususiyatlari tashxislash va davolash tamoyillari.	3	3
4	O'pka disseminatsiyasi va o'pkada soyalanish sindromi. O'pkaning segmentar va bo'lakli soyalanishida qiyosiy taqqoslash. Bo'lakli pnevmoniya, o'pkaning infiltrativ sili, o'pka infarkti, o'choqli zotiljam, tuberkuloma, o'pka abstsessi, o'pka o'smasi, o'pka exinokokki, o'pka silining gemotogen-disseminirlangan shakli, pnevmokonioz, o'pka metastazida qiyosiy tashxis.	3	3
5	Quruq va ekssudativ plevritda qiyosiy tashxis. Ekssudativ plevrit turlari. Plevritlarni erta tashxislashda OSH taktikasi va profilaktika usullari.	3	3
6	Qon tuflash sindromi. Turli nozologik shakllarda qiyosiy tashxis va OSH taktikasi (rak, o'pkaning yiringli kasalliklari, O'ATE, o'pka sili). O'pka arteriyasi tromboemoliyasida gospitalgacha va gospital bosqichda taktika.	3	3
7	Hansirash, bo'g'ilish sindromi. Bronxoobstruksiya bilan kechadigan kasalliklarning differensial diagnostikasi (bronxial astma, SO'OK, o'pka o'smasi, bronxoektatik kasallik). Yurak va o'pka patologiyasida hansirashning qiyosiy tashxisoti. OSH taktikasi.	3 (2/1)	3
8	Aritmiyalar. Sinusli taxikardiya, bradikardiya, sinusli aritmiyalar, ritm boshqaruvchisi migratsiyasi, sinus tuguni sustligi sindromi, ekstrasistoliyalar hamda bo'lmachalar va qorinchalar titrashi, hilpirashi (doimiy va paroksizmal), paroksizmal taxikardiya, qorinchalarning vaqtdan oldin qo'zg'alishi sindromi qiyosiy tashxisoti Aritmiyalar turiga ko'ra OSH taktikasi. Yuqori xavf guruxlarini aniqlash.	3 (2/1)	3

9	Aritmiyalar. Sinoatrial bo‘lmacha ichi, atrioventrikulyar va qorincha ichi blokadalarida qiyosiy tashxisot. OSH taktikasi. EKSGa ko‘rsatma.	3 (2/1)	3
10	Arterial gipertenziya sindromi. Gipertoniya kasalligi va buyrak bilan bog‘liq arterial gipertenziyalarning qiyosiy tashxisoti. Buyrak kasalliklari bilan bog‘liq arterial gipertenziyalarning shakllari (parenximatoz, renovaskulyar). Gipertoniya kasalligi va endokrin AG ni differentsial diagnostikasi. Endokrin AG turlari (feoxromotsitoma, Konn sindromi, Itsengo Kushing sindromi, tireotoksikoz). OSH taktikasi	3 (2/1)	3
11	Arterial gipertenziya. Gipertoniya kasalligi, gemodinamik va tserebral AG (bosh miya travmalari, vertebrobazillyar sindrom, araxnoi-dit, entsefalit, miya o‘smasi), sklerotik AG ni differentsial diagnostikasi. OSH taktikasi.	3 (2/1)	3
12	Yurak sohasida og‘riq. UASh amaliyotida yurak soxasidagi koronarogen og‘riqlar qiyosiy tashxisi va olib borish taktikasini tanlash. YuIK stabil stenokardiya va nostabil stenokardiyalarning klinik, laborator, EKG diagnostikasi. Lipid almashinuvining buzilishi. YuIK diagnostikasida jismoniy yuklamali EKG axamiyati. Yuklamali EKG natijalarining taxlili.	3 (2/1)	3
13	YUrak sohasida og‘riq. O‘tkir koronar sindrom qiyosiy tashxisi. Miokard infarktining turli klinik shakllari va bosqichlarining taqqoslama tashxisoti. MI asoratlari (kardiogen shok, o‘pka shishi, yurak anevrizmasi, Dressler sindromi). MI gospitalgacha, statsionar va ambulator olib borish.	3 (2/1)	3
14	Yurak shovqinlari va kardiomegaliya. Yurak cho‘qqisidagi shovqinning taqqoslama tashxisoti. Funktsional (miokardial, anemik, qon o‘zgarishlarida, isitmada) va organik (mitral va aortal nuqsonlar) shovqinlar qiyosiy tashxisi. Asoratlarni oldini olish chora-tadbirlari. Xirurgik davoga ko‘rsatmalar. Bakterial endokarditli bemorlarni olib borish taktikasi. OSH taktikasi.	3 (2/1)	3
15	YUrak shovqinlari va kardiomegaliya. Miokardit va kardiomiopatiyaning turli xil klinik formalari (dilyatatsion, restriktiv, gipertrofik, o‘ng qorinchaning aritmogen displaziyasi) da taqqoslama tashxisot. KMPlarni erta aniqlash. Profilaktika va OSH taktikasi.	3	3
16	Disfagiya. Ezofagit, reflyuks-ezofagit, sklerodermiyadagi disfagiya va qizilo‘ngach o‘smalarini taqqoslama tashxisoti. Profilaktika. OSH taktikasi.	3	3
17	Qorinda og‘riq. Gastrit va yara kasalligi (12 b.i va oshqozon), surunkali xoletsistit va surunkali pankreatit, nospetsifik yarali kolit va Kron kasalligini qiyosiy tashxisi. Profilaktika. OSH taktikasi.	3	3

18	Gepatomegaliya va sariqlik sindromi. Surunkali aktiv va noaktiv gepatit, jigar tsirrozi, o't-tosh kasalligi, biliar-pankreatik soha o'smalari (jigar, o't qopi, oshqozonosti bezi o'smalari) ni solishtirma tashxislash. Sariqliklarni erta diagnostikasi. OSH taktikasi.	(2/1)	3
19	Bo'g'im sindromi. SQB, SSD va dermatomioziti qiyosiy tashxislash. Gemorragik vaskulit, tugunchali periarteriitni qiyosiy tashxislash. OSH taktikasi.	3 (2/1)	3
20	Siydik cho'kmasidagi o'zgarishlar. Patologik siydik cho'kmasini qiyosiy tashxislash. Proteinuriya. Nefropatiyalarning va amiloidozning solishtirma tashhisi (homiladorlikdagi, diabetik, dori darmonli). Pielonefrit, glomerulonefrit, interstitsial nefrit qiyosiy tashxislash. OSH taktikasi. Surunkali buyrak kasalligi.	3 (2/1)	3
Statsionar terapiya buyicha jami soat		94	
Ambulator terapiya (Klinik o'quv amaliyoti)			
1	Oila bilan ishlash. Ishning xususiyatlari. Oilada psixologik muhit. Din va marosim muammolari. Oila konsultatsiyasi. Amaliy maslahatlar. Maslahat turlari. Bemorning o'z salomatligiga javobgarligi (birlamchi zvenoda dispanser kuzatuvi va monitoring). Bolalar, o'smirlar fertil yoshdagi ayollar, homilador ayollar, erkaklar, qariyalar. Qishloq xo'jalik ishchilari. Sotsial-himoyalangan insonlar. Bemorlar, qiyin bemorlar, o'layotgan bemorlar. Terapevtik bemorlarni reabilitatsiya va dispanserizatsiya masalalari. Mexnatga layoqatlilik ekspertizasi.	3	3
2	UASH faoliyatida profilaktika. Profilaktika asoslari va turlari. Sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish. Ovqatlanish va turmush gigienasi. Terapevtik kasalliklarning xavf omillarini aniqlash va oldini olish. Kasallanish va o'lim sabablariga ta'sir ko'rsatish. Ruhiy holatni mustahkamlash. Medikamentoz va nomedikamentoz davoga moyillik xaqida tushuncha.	3	3
3	Oilaviy shifokor amaliyotida profilaktika. Infeksion va noinfeksion kasalliklar profilaktikasi. Immunizatsiya. Dastur va tadbirlar. Sanitar oqartuv ishlari. O'lim darajasi va kasallanishning asosiy omillariga ta'sir qilish. Ruhiy statusni mustahkamlash. Ekologiya va kasbiy omillar. Bemorlarni o'qitish - «salomatlik maktablari». Profilaktik ko'riklar o'tkazish usullari. Skrining.	3	3
4	Sog'lom ovqatlanish: ovqat tarkibi, ovqatlanish piramidasi, sog'lom ovqatlanish - turli kasalliklar profilaktikasi. YUQT, o'pka, me'da-ichak, buyrak kasalliklarida dietoterapiya. Bemorlarning dietoterapiyaga moyilligini aniqlash. OSH tushuntirish ishlari.	3	3
5	Balg'amli yo'tal sindromi. O'RK, O'RVI, o'tkir bronxit va pnevmoniyada kiyosiy tashxis. UASH taktikasi. Birlamchi zvenoda respirator kasalliklar profilaktikasi, davolash.	3	3

6	Xansirash va bo'g'ilish sindromi. SUOK va bronxial astmani birlamchi zveno sharoitida diagnostikasi. OSH taktikasi. SUOK va BA ni birlamchi zveno sharoitida davolash va profilaktika ishlari (xuruj va xurujdan tashqari vaqtda kuzatish va ambulator davolash). Sanator-kurort davoga ko'rsatma. Astmani nazorat qilish va qadamba-qadam davolash. SNYe bilan og'riqan bemorlarni olib borish.	3	3
7	Ko'krak qafasida og'riq. Ko'krak qafasidagi nokoronarogen og'riqlarda OSH taktikasi. Ambulator davolash. Birlamchi yordam va profilaktika.	3	3
8	Yurak urib ketishi. Turli xil aritmiyalar va blokadalarda OSH taktikasi va profilaktika (yuqori xavf guruxlarini aniqlash). Ambulator sharoitda davolash xususiyatlari. Rejali va tezkor elektroimpuls terapiyaga ko'rsatmalar. YUrak ritmi buzilishlari profilaktikasi.	3	3
9	Yurak shovqinlari va kardiomegaliya. Tug'ma yurak nuqsonlarini qiyosiy tashxislash. Xavf omillari. Fertil yoshidagi ayollar bilan profilaktik tadbirlarni o'tkazish. O'z vaqtida klinik, laborator-instrumental diagnostika, rivojlanishning xavf omillari. Asoratlarni oldini olish chora-tadbirlari. Xirurgik davoga ko'rsatmalar. Profilaktika. OSH taktikasi.	3	3
10	Bosh og'rig'i. Gipertoniya kasalligini xavf guruxlari stratifikatsiyasi. OSH taktikasi. Birlamchi bo'g'in sharoitida gipertoniya kasalligi va SAG profilaktikasi.	3	3
11	Gipertoniya kasalligida gipotenziv terapiyani tanlash. Simptomatik AGda asosiy kasallikni xisobga olgan xolda gipotenziv terapiyani tanlash. Gipertonik krizlarda OSH taktikasi. Xirurgik davoga ko'rsatma.	3	3
12	Bo'g'im sindromi. Revmatik isitma va revmatoid artrit, seronegativ spondiloartritlar qiyosiy diagnostikasi. OSH taktikasi.	3	3
13	Bo'g'im sindromi (artralgiya va artritlar). Reaktiv artritlar va artrozlar. Birlamchi, ikkilamchi, uchlamchi profilaktika. OSH taktikasi	3	3
14	Dispepsiya (jig'ildon qaynashi, ko'ngil aynishi, qusish). Birlamchi zvenoda sekretiya buzilishi bilan kechadigan kasalliklar: me'da va 12 ichak yara kasalligi, o't yo'llari diskineziyasi, xoletsistit, postxoletsistektomik sindromda va me'da operatsiyasidan keyingi xolatlarni davolash va profilaktikasi	3	3

15	Qorin epi-, mezo-, gipogastral soxalarida og'riq bilan kechuvchi kasalliklar profilaktikasi. Diareya. Infektsion va noinfektsion etiologiyali diareyada differentsial diagnostika. Yo'g'on ichak ta'sirlanish sindromi. Tasnifi. Mezonlari. OSh taktikasi. Yo'g'on ichak ta'sirlanish sindromi, kariyalarda ich kotishi va yugon ichak usmasi profilaktikasi. OSH taktikasi.	3	3
16	Gepatomegaliya. O'tkir hepatit, surunkali hepatit, alkogolli jigar kasalliklari, infektsion vanoinfektsion etiologiya jigar tsirrozi profilaktikasi va OSH taktikasi.	3	3
17	Dizuriya. O'tkir va surunkali pielonefrit, tsistit va siydik diatezida profilaktika. OSH taktikasi.	3	3
18	Shish sindromi. Turli etiologiyali shishlarning qiyosiy tashhisoti. Mahalliy (allergik, tomirli, yallig'lanishli); umumiy (qon aylanish yetishmovchiligida, buyrak shishlari, endokrin shishlar va ochlikdagi shishlarda). OSH taktikasi.	3	3
19	Isitma. Noaniq genezli isitma. Isitma xarakteri, tiplari. Tekshiruv rejasi. OSH taktikasi.	3	3
20	Geriatriya. Yosh normasi muammolari. Qarilikda funktsional va organik o'zgarishlar. Yoshdagi o'zgarishlarning mexanizmi. Qariyalar oziqlanishining fiziologiyasi va gigienasi. Ateroskleroz klinikasi va dinamik kuzatuv. Keksalar emfizemasi. Ateroskleroz va emfizema, SUO'K rivojlanishiga moyillik tug'diruvchi yoshga xos o'zgarishlar Keksalarda bu xolatlar kuzatilganda OSH taktikasi va kuzatuv usullari. Oshqozon-ichak trakti kasalliklari va siydik ajratish tizimi kasalliklarining qariyalarda kuzatilishi va muammolari. Bu kasalliklar rivojlanishiga moyillik tug'diruvchi yoshga xos o'zgarishlar.	3	3
Ambulator terapiya buyicha jami soat		120	
Jami		214 soat	

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari jixozlangan auditoriyalarda har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Amaliy mashg'ulotning klinik qismi mavzularga xos ravishda kasalxonada bo'limlarida, oilaviy poliklinikalarda, qishloq oilaviy poliklinikalarda olib boriladi

Fan bo'yicha laboratoriya ishlari namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

4. Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatlar hajmi
1	Yurak mushaklarining fiziologik vazifalari. Normal EKG. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
2	Aritmiyada qo'llaniladigan dori vositalarining farmakodinamikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
3	O'tkazuvchanlik buzilishining etiologiyasi va patogenezi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
4	Arterial gipertenziya, gipertoniya kasalligi va buyrakka bog'liq bo'lgan arterial gipertenziya etiologiyasi, patogenezi, tasnifi. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
5	Arterial gipertoniya va endokrin kasalliklarida kuzatiladigan arterial gipertenziya etiologiyasi, patogenezi va tasnifi. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
6	Gipotenziv dori vositalarning klassifikatsiyasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
7	Gemodinamik va tserebral arterial gipertenziya etiologiyasi, patogenezi va gipotenziv dori vositalarning klassifikatsiyasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
8	Yurak ishemik kasalligi etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi va davolash usullari. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
9	Miokard infarkti, etiologiyasi, patogenezi. Miokard infarktida qo'llaniladigan dori vositalarining farmakodinamikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
10	Kardiomegaliya kelib chiqish sabablari, kardiomegaliya turlari, klinik simptomlarining o'ziga xosligi, EKG dagi va rentgenologik tekshiruvlardagi o'zgarishlar xamda davolash. Yurak mitral nuqsonining etiologiyasi, patogenezi, klinikasi va diagnostikasi (Auditoriyadan tashqari ish).	4
11	Yurak nuqsonlarining revmatizm, infeksiyon endokardit va aorta aterosklerozi kasalliklarida rivojlanish sabablari. EKG va rentgenologik tekshiruvdagi belgilari va davolash usullari. Aortal yurak nuqsonlarining etiologiyasi, patogenezi, klinikasi va diagnostikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
12	Yurak nuqsonlari rivojlanishi, etiologiyasi, patogenezi, organik va funktsional yurak shovqinlarining hosil bo'lish mexanizmi, auskultatsiyadagi o'zgarishlar, mutloq va nisbiy belgilari, kichik qon aylanishidagi bosim oshishi belgilari, nuqsonlar kechishining o'ziga xosligi. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
13	Kardiomegaliya kelib chiqish sabablari, kardiomegaliya turlari, klinik simptomlarining o'ziga xosligi, EKG dagi va rentgenologik	4

	tekshiruvlardagi o'zgarishlar. Davolash, β -adrenoblokatorlar va yurak glikozidlarni qo'llashda o'ziga xos xususiyatlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	
14	Qon aylanishi yetishmovchiligi etiologiyasi, patogenezi, tasnifi va klinik surati. Yurak glikozidlari, β -blokatorlar, APF ingibitorlari, siydik xaydovchi vositalarini qo'llashdagi o'ziga xos xususiyatlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
15	Miokardit va miokardiodistrofiyalarni etiologiyasi, patogenezi va davolash usullari. Miokardit va miokardiodistrofiyalarni davolashda qo'llaniladigan dori vositalarning farmakodinamikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
16	Perikardit rivojlanish sabablari va diagnostikasi. O'ATE (TELA) va qavatlanuvchi anevrizmasi etiopatogenezi va klinikasi	4
17	Pnevmoniya, tuberkulez va o'pka infarkti etiologiyasi, patogenezi, tasnifi, klinik ko'rinishi va shakllari. Tekshirish usullari va asoratlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
18	Pnevmoniya etiologiyasi, klassifikatsiyasi. Pnevmoniya, o'pka abstsessi, o'pka raki, o'pka exinokokki klinik ko'rinishlari va shakllari, tekshirish usullari, asoratlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
19	Pnevmoniya, o'pka tuberkulezi va o'pka raki etiologiyasi va klassifikatsiyasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
20	SOO'K (XOBL) etiologiyasi, klassifikatsiyasi, klinik ko'rinishlari, tekshiruv usullari va asoratlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
21	Revmatizm va revmatoidli artrit kasalliklarining diagnostik mezonlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
22	Seronegativ spondiloartritlarning (Reaktiv artrit, Bexterev kasalligi, psoriatik artrit) diagnostik mezonlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
23	Biriktiruvchi to'qima diffuz kasalliklarining diagnostik mezonlari, faollik darajalari va davolash usullari. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
24	Surunkali buyrak yetishmovchiligi etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinik sindromlari, diagnostikasi va davolash usullarida qo'llaniladigan dori vositalarining farmakodinamikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
25	Dermatomiozit va tizimli vaskulit kasalliklarining diagnostik mezonlari, aktivlik darajalari, davolash usullari va profilaktikasi. Dermatomiozit va tizimli vaskulitni davolashda qo'llaniladigan dori vositalarining farmakodinamikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
26	Tugunchali periartrit va nospetsifik aortoarteriit kasalligining Diagnostik mezonlari, aktivlik darajalari, davolash usullari va profilaktikasi. Tugunchali periartrit va nospetsifik aortoarteriit kasalligini davolashda qo'llaniladigan dori vositalarning farmakodinamikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
27	Buyrakning yallig'lanish va immun yallig'lanish kasalliklarining etiologiyasi, patogenezi, kasalliknin klinik namoyon bo'lishi,	4

	diagnostikasi va aktivlik mezonlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	
28	Nefropatiyalarning etiologiyasi, patogenezini va kasallikni aniqlash usullari. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
29	Surunkali buyrak yetishmovchiligi etiologiyasi, patogenezini, tasnifi, klinik sindromlari, diagnostikasi va davolashda qo'llaniladigan dori vositalarining farmakodinamikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
30	Shish sindromi etiologiyasi, patogenezini, klinik namoyon bo'lishi va diagnostikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	6
31	Disfagiya rivojlanish sabablari, xavf omillar etiologiya, patogenezini, og'riq xosil bo'lish mexanizmi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
32	Yara kasalligining klinik ko'rinishlari, kliniko-laborator mezonlari, asorati va davolash usullari. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
33	Pankreatit etiologiyasi, patogenezini, va tasnifi. Oshqozon osti bezi o'smasida o'tkaziladigan diagnostik tekshiruvlar. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
34	Nospetsefik yarali kollit asoratlari va ichakni diagnostik tekshiruv mezonlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
35	Gepatomegaliya bilan kechuvchi kasalliklar etiopatogenezini, klinik ko'rinishlari, kasallikning sindromal diagnostikasi. Jigar tsirrozi etiopatogenezini, klinik ko'rinishlari va diagnostikasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
36	Oshqozon-ichak kasalliklaridagi farmakoterapiyaning o'ziga xos xususiyatlari va asoratlardagi taktika. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
37	Qarilikning diagnostikasi, qari organizmning fiziologiyasi, yosh normalari. Osteoporoz etiologiyasi, patogenezini, diagnostik mezonlari va qari organizm fiziologiyasi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
38	Ateroskleroz, o'pka emfizemasi kasalligi diagnostik mezonlari va tasnifi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
39	Gastrit, yara kasalligi, kollitlarning diagnostik mezonlari va tasnifi. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
40	Pielonefrit va surunkali buyrak kasalligi diagnostik mezonlari. (Auditoriyadan tashqari ish).	4
	Jami	172 soat

Mustaqil ta'limni tashkil etish uchun tavsiya etiladigan o'quv-uslubiy ta'minot: qo'llanmalar, adabiyot, fotosuratlar, fantom, mulyaj, simulyatorlar, asbob-anjom, jadvallar, o'rgatuvchi va nazorat qiluvchi testlar, kompyuter dasturlari, klinik fanlar uchun kechki navbatchiliklar, volontyorlik, simulyatsion markazlarda ishlash va h.k.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil etiladi.

Fan bo'yicha mustaqil ish auditoriya va auditoriyadan tashqari o'tkaziladi.

Talaba mustaqil ishini tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalaniladi:

- Auditoriya mashg'ulotlaridan tashqari QVP modulida tasdiqlangan amaliy ko'nikmalarni bajarish
- Klinika bo'limlarida auditoriyadan tashqari tashkillashtirilgan klinik navbatchilikda tasdiqlangan amaliy ko'nikmalarni bajarish va navbatchilikda ko'rilgan bemorlarni ertalabki konferentsiyada aks ettirish;
- Klinika bo'limlarida auditoriyadan tashqari tashkillashtirilgan klinik navbatchilikda tasdiqlangan ruyxat asosida patsientlar (bemorlar) kuratsiyasini o'tkazish va olib borish, kasallik tarixini yozish va navbatchilik auditida aks ettirish;
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil etiladi.
- Birlamchi bo'g'in tibbiy muassasalarida aholini profilaktik ko'rik, bemorlarni dispanserlash, patronajlarda qatnashish;
- Bemorlar kuratsiyasida davolovchi yoki navbatchi shifokor bilan nazorat qilishda ishtirok etish;
- Axoli orasida sanitar oqartuv ishlarni suxbat va ma'ruzalarni o'tkazish;
- Kompyuter dasturlar bilan ishlash;
- Belgilangan mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish;
- Berilgan mavzu bo'yicha axborot (prezentatsiya) tayyorlash;
- Fanning bo'limlari yoki mavzulari ustida maxsus yoki ilmiy adabiyotlar (monografiyalar, maqolalar) bo'yicha ishlash va ma'ruzalari qilish;
- Ilmiy maqola, anjumanga ma'ruza tezislarini tayyorlash;
- Vaziyatli va klinik muammolarga yo'naltirilgan vaziyatli masalalar yechish;
- Keys (real klinik vaziyatlar va klinik vaziyatli masalalar asosida sase-study) yechish;

Shuningdek talabaning mustaqil ishi bo'lib:

- grafik organayzerlash ishlab chiqish va to'ldirish;
- prezentatsiya va videoroliklar tayyorlash hamda mustakil ish jarayonida keng qo'llash va h.k.
- fanni faol o'zlashtirishda talabalarni olimpiada, tanlovlar, ko'rgazma, anjumanlar va boshqa tadbirlarda ishtirok etish.

Fan bo'yicha kurs ishi. Fan bo'yicha kurs ishi namunaviy o'quv rejada rejalashtirilmagan.

5. Amaliy ko'nikmalar

No	Amaliy ko'nikmalar nomi	Soni	Amaliy ko'nikmalarni bajarish uchun zarur ta'minot (jihozlanishi)
1	"Xansirash" sindromi bo'lgan bemorlarda tibbiy ko'rikni amalga	12 ta	Amaliy ko'nikmalar xonasi, qo'llanmalar, adabiyot,

	oshirish		fotosuratlar, fantom, mulyaj, simulyatorlar, EKG apparati, pikfluometr, oftalmoskop, asbob-anjom, jadvallar, simulyatsion markazlarda ishlash.
2	“Balg‘am bilan yo‘tal” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
3	“Qon tuflash” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
4	“O‘pka soyalanishi” bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
5	“Ko‘krak qafasidagi og‘riqlar” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
6	“Yurakdagi shovqinlar” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
7	“Arterial gipertenziya” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
8	“Aritmiya” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
9	“Bo‘g‘im sindromi” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
10	“Shish” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
11	“Dizuriya” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		
12	“Isitmalash” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish		

Amaliy ko‘nikmalarni qadamma-qadam bajarilish algoritmi:

№	Amaliy ko‘nikmalar
“Xansirash” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish	
1.	Bemorning tashqi qiyofasi, diffuz tsianoz, bo‘yin venalarning bo‘rtishi, epigastral pulsatsiyaning va oyoqlardagi shishlarning mavjudligi

2.	6 daqiqali yurish testini o'tkazish
3.	Ko'krak qafasni ko'zdan kechirish.
4.	Ko'krak qafasni paypaslash va perkussiyasi
5	O'pka va yurak auskultatsiyasi
6.	Nafas olish sonini aniqlash
7.	Periferik arteriyalarda arterial qon bosimni aniqlash
“Balg'am bilan yo'tal” sindromi bo'lgan bemorlarda tibbiy ko'rikni amalga oshirish	
1.	Ko'krak qafasni ko'zdan kechirish.
2.	Ko'krak qafasni paypaslash va perkussiyasi
3.	O'pka va yurak auskultatsiyasi
4.	Nafas olish sonini aniqlash
5.	Periferik arteriyalarda arterial qon bosimni aniqlash
6.	Balg'amning xarakterini baholash: rangi, miqdori, qachon ajralishi, hidi
“Qon tuflash” sindromi bo'lgan bemorlarda tibbiy ko'rikni amalga oshirish	
1	Bemorning tashqi qiyofasi, terisining rangi va mushaklar atrofiyasi baholanadi, limfa tugunlarni paypaslash
2	Ko'krak qafasni ko'zdan kechirish
3	Ko'krak qafasni paypaslash va perkussiyasi
4	O'pka va yurak auskultatsiyasi
5	Nafas olish sonini aniqlash
6	Periferik arteriyalarda arterial qon bosimni aniqlash
7	Qon tuflash qancha miqdorda va qachon kuzatilishi aniqlanadi
“O'pka soylanishi” bo'lgan bemorlarda tibbiy ko'rikni amalga oshirish	
1	Bemorning tashqi qiyofasi, “kaxektik” yuz, mushaklarning atrofiyasini baholash, limfa tugunlarni paypaslash
2	Ko'krak qafasni ko'zdan kechirish.
3	Ko'krak qafasni paypaslash va perkussiyasi
4	O'pka va yurak auskultatsiyasi
5	Nafas olish sonini aniqlash
6	Periferik arteriyalarda arterial qon bosimni aniqlash

7	Tana vazni indeksni aniqlash
“Ko‘krak qafasidagi og‘riqlar” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish	
1	Og‘riqning xarakterini baholash: o‘tkir, tumtoq ; siquvchi, bosuvchi, kesuvchi og‘riq; jismoniy faoliyat, harorat, hissiy omillar, oziq-ovqat iste‘moli bilan bog‘liqligi; og‘riqni lokalizatsiya qilish, nurlanish; og‘riq sindromining davomiyligi.
2	Terini, oyoq-qo‘llarini akrosianozga tekshirish , ko‘krak qafasini ko‘rigini o‘tkazish: yurak sohasini ko‘zdan kechirish, gerpetik toshmalarni istisno qilish, ko‘krak simmetriyasi, qovurg‘alararo bo‘shliqlarni palpatsiya qilish, cho‘qqi turtkisini xarakterini aniqlash, yurak konfiguratsiyasini aniqlash.
3	Yurak auskultatsiyasi : yurakning mitral, trikuspidal , o‘pka arteriyasi va aorta klapanlarining proyeksiya nuqtalarini auskultatsiyasini o‘tkazish. Plevral ishqalanishni istisno qilish uchun o‘pka auskultatsiyasini o‘tkazish.
4	EKG tahlili : yurak urish sonini aniqlash, chap qorincha gipertrofiyasi belgilari, p - pulmonale / mitrale, S - T segmentining depressiya / elevatsiyasini , patologik Q tishchani aniqlash.
“Yurakdagi shovqinlar” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish	
1	Avval o‘tkazilgan kasalliklarni aniqlashtirish, to‘liq anamnestik ma’lumotlarni yig‘ib simptomlarni aniqlashtirish.
2	Umumiy ko‘rik o‘tkazish. Umumiy tekshiruv vaqtida bemorning umumiy holati, terini rangparligini, akrosianozni, nafas siqishi, bo‘yini tomirlarining shishishi va pulsatsiyasi, oyog‘larda shishlarni aniqlash.
3	Yurak klapanlari proyeksiya nuqtalarining auskultatsiyasi. Shovqinning epitsentri, shovqinning tabiati (organik, funksional), shovqinning tabiati, davomiyligi, balandligi, tarqalishi, yurak faoliyatining fazalari bilan bog‘liqligini baholash.
4	Funksional testlarni o‘tkazish: Valsalva testlari, nafas olish testlari, pozitsion o‘zgarishlar bilan testlar.
“Arterial gipertenziya” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish	
1	To‘liq anamnestik ma’lumotlarni yig‘ish. Xavf omillarini aniqlash. Obyektiv ko‘rik: teri va shilliq pardalarni tekshiruv, qisqacha nevrologik tekshiruv, qalqonsimon bezni palpatsiyasi, yurak va qon tomirlarini, buyraklarni tekshirish.
2	Tserebral genezli arterial gipertenziya diagnostikasi: mini-nevrologik tekshiruv: chuqur va yuzaki sezuvchanlikni, mushaklarning tonusini, uchoqli simptomlarni aniqlash.
3	Endokrin genezli gipertenziya diagnostikasi: teri va shilliq qoplamlarni ko‘zdan kechirish, TVI, Grefe, Mobius, Shtelvag simptomlarni aniqlash, qalqonsimon bez palpatsiyasini o‘tkazish.

4	Buyrak faoliyatini tekshirish: buyraklarni palpasiya qilish, buyrak arteriyalarini auskultatsiya qilish.
“Aritmiya” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish	
1	To‘liq anamnestik ma’lumotlarni yig‘ish; birinchi huruj vaqti, yurak notekis urishini davomiyligi, chastotasi, qo‘g‘atuvchi omillar, aritmiyani bartaraf etish usuli.
2	Yurak auskultatsiyasi: yurak tonlarini aniqlash, yurak urish tezligini aniqlash, yurak ritmini aniqlash.
3	Puls tekshiruvi: radial arteriya sohasidagi pulsni aniqlash, simmetrikligini, ritmi, kuchini, to‘liqligini, puls to‘lqinining hajmini, shaklini baholash. Puls defitsitini hisoblash.
4	EKG tahlili. P tishchani turini aniqlash, yurak ritm boshqaruvchisini aniqlash, to‘g‘riligi, yurak tezligini aniqlash, blokadalar mavjudligi, miokard infarkti belgilari, PQ intervalini aniqlash.
“Bo‘g‘im sindromi” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish	
1	Revmatoid artrit inkor qilish maqsadida yarim soatdan oshadigan ertalabki karaxtligini aniqlash, proksimal falangalararo bo‘g‘imlarini zararlanishini aniqlash, bo‘g‘imlarning simmetrik zararlanishini aniqlash.
2	Reaktiv artrit inkor qilish maqsadida infeksiya borligini aniqlash, bo‘g‘imlarni assimetrik, zinapoyasimon zararlanishi, konyuktivit, uretrit aniqlanishi
3	Bexterev kasalligini inkor qilish maqsadida Kushelevskiy 1,2,3 ni va Otto, Shober sinamasini ko‘rsating
4	Podagrik artritni inkor qilish maqsadida anamnezidan oqsilga boy maxsulotlarni va spitrlik ichimliklarni qabul qilganini aniqlash, tofuslarni aniqlash, oyoq bosh barmoqlarini zararlanishini aniqlash, giperemiyaning borligini aniqlash.
“Dizuriya” sindromi bo‘lgan bemorlarda tibbiy ko‘rikni amalga oshirish ko‘nikmasi bosqichlari	
Sistit va pielonefritni inkor qilish maqsadida quyidagi ko‘rikni amalga oshirdi:	
1	Siydik qopini paypaslash.
2	Bel mushaklarida mahalliy taranglik borligini aniqlash.
3	Bel soxasini tukillatish belgisini bajarish.
4	Buyraklar palpatsiyasini bajarish.

6. Fan bo'yicha talabalar bilimini baholash va nazorat qilish mezonlari

Ambulator poliklinik terapiya fanidan amaliy mashg'ulotlarini joriy baholash (JB) shakllari

Talabalar bilimini baholash 5 baholik tizimda amalga oshiriladi.

Talabalar bilimini joriy baholash mezonlari

Baho	O'zlashtirish (%) va ballarda	Talabalarning bilim darajasi
A'lo «5»	90 — 100	- talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushoxada qiladi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, “ Ambulator poliklinik terapiya ” fani bo'yicha mavzuning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aaytib beradi hamda fanning mavzusi bo'yicha tasavvurga ega.
Yaxshi «4»	70 — 89,9	- talaba mustaqil mushoxada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, “ Ambulator poliklinik terapiya ” fani bo'yicha mavzuning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fanning mavzusi bo'yicha tasavvurga ega.
Qoniqarli «3»	60 — 69,9	- talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, “ Ambulator poliklinik terapiya ” fani bo'yicha mavzuning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fanning mavzusi bo'yicha tasavvurga ega.
Qoniqarsiz «2»	0 — 59,9	- talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, “ Ambulator poliklinik terapiya ” fani bo'yicha mavzuning mohiyatini tushunmaydi hamda fanning mavzu bo'yicha tasavvurga ega emas.

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish

JADVALI

5 baholik shkala	100 ballik	5 baholik shkala	100 ballik	5 baholik shkala	100 ballik shkala
-------------------------	-------------------	-------------------------	-------------------	-------------------------	--------------------------

	shkala		shkala		
5,00 — 4,96	100	4,30 — 4,26	86	3,60 — 3,56	72
4,95 — 4,91	99	4,25 — 4,21	85	3,55 — 3,51	71
4,90 — 4,86	98	4,20 — 4,16	84	3,50 — 3,46	70
4,85 — 4,81	97	4,15 — 4,11	83	3,45 — 3,41	69
4,80 — 4,76	96	4,10 — 4,06	82	3,40 — 3,36	68
4,75 — 4,71	95	4,05 — 4,01	81	3,35 — 3,31	67
4,70 — 4,66	94	4,00 — 3,96	80	3,30 — 3,26	66
4,65 — 4,61	93	3,95 — 3,91	79	3,25 — 3,21	65
4,60 — 4,56	92	3,90 — 3,86	78	3,20 — 3,16	64
4,55 — 4,51	91	3,85 — 3,81	77	3,15 — 3,11	63
4,50 — 4,46	90	3,80 — 3,76	76	3,10 — 3,06	62
4,45 — 4,41	89	3,75 — 3,71	75	3,05 — 3,01	61
4,40 — 4,36	88	3,70 — 3,66	74	3,00	60
4,35 — 4,31	87	3,65 — 3,61	73	3,0 dan kam	60 dan kam

“Ambulator poliklinik terapiya” fanidan nazorat turi va baholash mezonlari

“Ambulatory poliklinik terapiya” fanidan 6-kurs davolash va tibbiy pedagogika fakulteti talabalari semestr yakunida Yakuniy nazoratni OSKE+TEST shaklida topshiradi.

Yakuniy nazorat turlarini o‘tkazish, shuningdek talabalarning bilimni baholash tegishli kafedra mudiri tomonidan tashkil etiladigan komissiya tomonidan amalga oshiriladi.

Komissiya tarkibi tegishli fan professor-o‘qituvchilari va soha mutaxassislari orasidan shakllantiriladi.

Foydalaniladigan adabiyotlar ro‘yxati:

Asosiy adabiyotlar:

1. Gadaev A.G. Ichki kasalliklar. Darslik. -Toshkent. Turon Zamin Ziyο nashriyoti. 2021 й.
2. Каримов Ш.И., Тешаев О.Р., Гадаев А.Г., Нуриллаева Н.М. Оилавий тиббиёт асослари. Ўқув қўлланма. -Тошкент. O'zbekiston нашриёт-матбаа ижодий уйи. 2017 й.
3. Назаров О.А., Назаров Ж.А., Низамов К-Ф- Клиник аллергиялогия. Дарслик. - Тошкент. “Янги аср авлоди” 2016 й.
4. Gadaev A.G., Axmedov X.S. Karimov M.Sh. Ichki kasalliklar propedevtikasi. Darslik. -Toshkent. Muxarrir nashriyoti. 2021 й.
5. Махмудова Ш.К. Касб касалликлари. Дарслик. – Тошкент. “ Янги аср авлоди”. 2011 й.

6. Гадаев А.Г., Ахмедов Х.С. Умумий амалиёт врачлари учун амалий кўникмалар тўплами. Ўқув қўлланма. -Тошкент. Мухаррир нашриёти. 2010 й.
7. Хаитов Р.М. Клиническая аллергология Учебник. - Москва. «ГЕОТАР медиа» 2009 г.
8. Назаров О.А., Юлдашева Ф.У. Аллергология. Дарслик. - Тошкент. «FAN» 2001 й.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Нуриллаева Н.М. Профилактика факторов риска ишемической болезни сердца в первичном звене здравоохранения Узбекистана. Монография. - Ташкент. ИПТД Узбекистан. 2016 г.
2. Гадаев А.Г., Розиков А.А., Рахимова М.Э. Амалий электрокардиография. - Тошкент. Турон Замин Зиё нашриёти. 2016 й.
3. Каримов Ш.И. ва бошқалар. Соғлом овқатланиш- саломатлик мезони. - Тошкент. O'zbekiston нашриёт-матбаа ижодий уйи 2015 й.
4. Harrison's principles of internal medicine 19 th edition. McGraw-Hill Health Professions Division 2015 y.
5. Хаитов Р М. Аллергология федеральные клинические рекомендации. Москва. «Фармарус Принт Медиа». 2014 г.
6. Ўзбекистон Республикаси ССВ 10.07.2012 йилда тасдиқланган 200-буйруғи.
7. Хайитов Р М. [Аллергология](#) и иммунология. Москва. «ГЭОТАР Медиа» 2012 г.
8. Харрисон Р.Т. Внутренние болезни 1, 2 том. Учебник. -Москва. Медицина. 2011 г.
9. Гадаев А.Г. Умумий амалиёт врачлари учун маърузалар тўплами. Ўқув қўлланма. -Тошкент. Мухаррир нашриёти. 2010 й.
10. Мухин Н.А. Внутренние болезни том 1. Учебник. -Москва. ГЭОТАР – Медиа. 2009 г.
11. Мухин Н.А. Внутренние болезни том 2. Учебник. -Москва. ГЭОТАР – Медиа. 2009 г.
12. Окорочков. А.Н. Диагностика болезней внутренних органов. Учебник. - Москва. Медицинская литература 2009 г.
13. Окорочков А.Н. Лечение болезней внутренних органов. Учебник. -Москва. Медицинская литература 2009 г.
14. Назиров Ф.Г., Гадаев А.Г. Общая врачебная практика. Учебное пособие. Москва. ГЭОТАР-Медиа. 2009 г.
15. Ивашкина В.Т. Внутренние болезни по Дэвидсону. Москва. Геотар-Медиа. 2009 г.
16. Sharapov F.G. Ichki kasalliklar. Дарслик. Тошкент. Янги аср авлоди нашриёти. 2006 й.

17. Артамонова В.Г., Мухин Н.А. Профессиональные болезни. Учебник. - Москва. "Медицина". 2004 г.
18. Насретдинова Н.Н. Гериатрия в деятельности ВОП. Учебник. Ташкент. Shark. 2004 г.
19. Струтынский А.В. Основы семиотики заболеваний внутренних органов. Москва. МЕДпресс-информ. 2004 г.
20. [Змушко Е.И., Белозеров Е.С., Митин Ю.А. Клиническая иммунология и аллергология](#). Учебник. Москва. «mediabook». 2001 г.
21. Убайдуллин А.М., Якимова М.А., Узакова Г.Т. Бронхиальная астма. Методические рекомендации для врачей. Ташкент. «ФАН». 2001г.
22. Справочник – путеводитель практикующего врача. 2000 болезней от А до Я. Москва. ГЭОТАР Медицина. 2000 г.
23. Пыцкий В.И., Адрианова Н.В., Артомасова А.В. Аллергические заболевания. Москва. «Медицина» 1999 г.
24. Назаров А.А. Атопическая бронхиальная астма. Тошкент. «Ибн Сино» 1994.

Internet saytlari

9. www.medlook.ru
10. www.medbok.ru
11. www.medicum.ru
12. www.medtext.ru
13. [www:http://buks.ru/book;](http://www.buks.ru/book)
14. [www.ziyonet.uz;](http://www.ziyonet.uz)
15. [www.lex.uz;](http://www.lex.uz)
16. [www. cardiosite.ru;](http://www.cardiosite.ru)
17. [www. cardiologia.ru;](http://www.cardiologia.ru)
18. [www.bilim.uz;](http://www.bilim.uz)
19. [www.gov.uz;](http://www.gov.uz)
20. [www.mf.uz.](http://www.mf.uz)
21. [www. prof bolezni. com.](http://www.prof.bolezni.com)

